

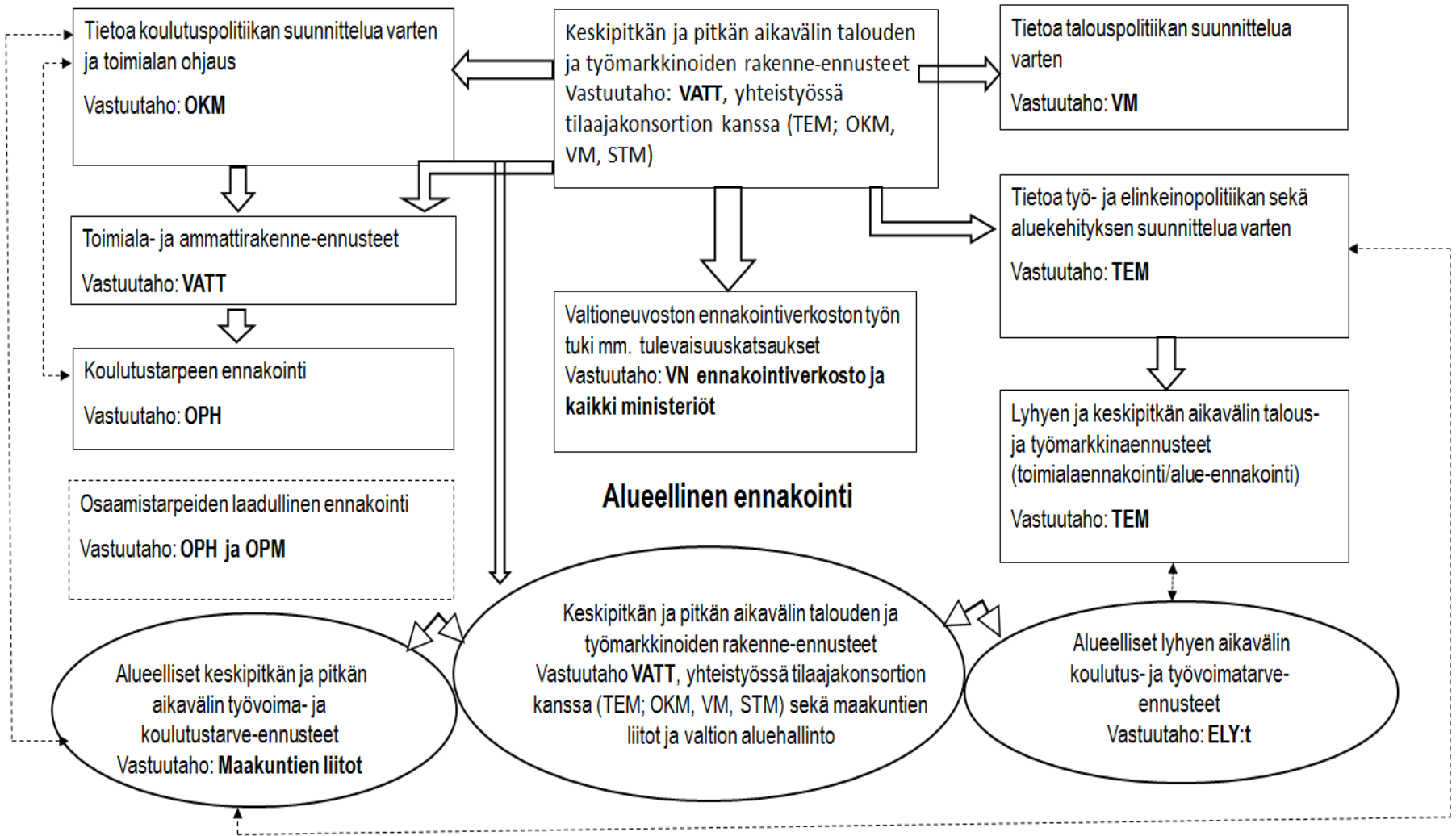
Taidot työhön – hankkeen käynnistyseseminaari 18.8.2016

Kommenttipuheenvuoro
Ylitarkastaja Tarmo Mykkänen

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Undervisnings- och kulturministeriet

Työvoima- ja koulutustarpeiden ennakointi

-järjestelmäkaavio

Opetushallituksen ennakoinnista

- Osaamistarpeiden valtakunnallinen ennakointi
- Työvoima- ja koulutustarpeiden määrällinen ennakointi
- Ennakoinnin kehittäminen mm. yhtenäistämällä määrällisen ja laadullisen ennakoinnin prosesseja
- Ennakointitiedottaminen
- Ennakointitiedon käytön tukeminen päätöksenteossa
- Koulutustoimikuntien ennakointityön tukeminen, kehittäminen ja hallinto => **1.1.2017 lähtien Osaamisen ennakointifoorumi**
- VOSE -ennakointihankkeet:
 - käynnissä 2016 Energia-ala, Metsäala, suunnitteilla 2017: Sosiaaliala
- Valtakunnallinen aikuiskoulutuksen ennakointiprojekti 1.8.2015–31.7.2018 Euroopan sosiaalirahaston (ESR) tuella.

Ennakoinnissa esiin nousevia kysymyksiä

- Hyväksymmekö nähtävissä olevan tulevaisuuskuvan?
 - Voidaanko tulevaisuutta muuttaa, millaisia korjausliikkeitä tarvitaan?
- Mistä kasvun avaimet?
 - Millaisella koulutus- ja osaamisrakenteella turvataan kasvukehitys ja palvelut?
 - Syntyykö kasvu itsestään, vai pitääkö joihinkin asioihin panostaa?
 - Millaisia uusia kasvualoja on nähtävillä?
- Kun työvoimatarve ylittää tutkintotuotoksen
 - Mitkä koulutukset ja osaamiset on turvattava, jos opiskelijoita ei kaikkeen riitä?
 - Mikä on koulutustarjonnan jakautuminen korkeakoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen välillä?
 - Mikä on toisen asteen suhde lukion ja ammatillisen koulutuksen välillä?
 - Mikä on aikuiskoulutuksen rooli, millaista osaamista tarvitaan?
 - Miten tehostetaan koulutusjärjestelmän toimintaa?
 - Mistä lisätyövoimareservit? Uusia tapoja työllistyä?

Ennakointi osana päätöksentekoa

- Ennakointitieto ohjauksen ja mitoituksen tukena
- Korkeakoulujen, koulutuksen järjestäjien ja oppilaitosten oman suunnittelun tukena
- Alueellisen kehittämisen tukena
- Aikuiskoulutuksen kehittämistarpeisiin vastaaminen
- Ennakointi:
 - luo pohjan päätöksentekijöiden päätöksenteolle
 - edesauttaa valintojen tekoa eri vaihtoehtojen välillä, kun laaditaan useampia vaihtoehtoisia skenaarioita
 - onnistuminen edellyttää laajapohjaista vuorovaikutusta ja sitoutumista ja toimintaa verkostoissa yhteistyössä työelämän, tutkimuslaitosten, koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen sekä muiden sidosryhmien kanssa
- **Suomi osaamisen kasvu-uralle -raportti valmistui kesäkuussa 2015**
 - <http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2015/osaaminen.html?lang=fi>
 - KT 2020 ennakointiryhmän esitys tutkintotavoitteiksi koulutusasteittain ja aloittain

Korkeakoulujen koulutusvastuut

- Valtioneuvoston asetuksella säädetään, millä koulutusaloilla ja millä tutkintonimikkeillä alempia ja ylempiä korkeakoulututkintoja sekä tieteellisiä tai taiteellisia jatkotutkintoja yliopisto voi antaa
- Valtioneuvoston myöntämissä toimiluvassa määrätään, mitä tutkintoja tutkintonimikkeitä ammattikorkeakoulu tulee/ voi antaa
- Yliopistojen koulutusvastuiden täsmennyksistä säädetään opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella. Ammattikorkeakoulujen koulutusvastuiden täsmennyksistä määrätään toimiluvissa
 - täsmennyksiä vain muutamilla koulutusaloilla
- Koulutusvastuu-uudistuksen tavoitteena oli vahvistaa korkeakoulujen edellytyksiä vastata nykyistä itsenäisemmin ja joustavammin työelämän, muun yhteiskunnan ja alueiden muuttuviin kehittämistarpeisiin laadukkaalla opetuksella ja tutkimus- ja kehitystyöllä

Korkeakoulujen tutkintotavoitteet

- Korkeakoulujen tutkintotavoitteista sovitaan osana opetus- ja kulttuuriministeriön ja korkeakoulujen välisiä sopimusneuvotteluja
 - sopimuskauden 2017-2020 neuvottelut: yliopistot toukokuu 2016, ammattikorkeakoulut lokakuu 2016
- Yliopistojen tutkintotavoitteet sovitaan alakohtaisina ylemmille korkeakoulututkinnoille ja yliopistotasoisena alemmille korkeakoulututkinnoille ja tohtorin tutkinnoille.
- Ammattikorkeakoulujen tutkintotavoitteet sovitaan alakohtaisina ammattikorkeakoulututkinnoille ja ammattikorkeakoulutasoisena ylemmille ammattikorkeakoulututkinnoille ja opettajankoulutukselle.
 - korkeakoulut päättävät itse antamansa koulutuksen sisällöistä.
 - koulutuksien sisänotot voivat vaihdella vuosittain
- Valtakunnan tasolla koulutustarjonnan riittävyys eri aloilla on turvattava.

Poimintoja

- Eri hankkeilla mahdollista saada uutta tietoa työmarkkinoiden muutoksesta ja muutokseen vaikuttavista tekijöistä
 - opetushallinnon ennakkoinnissa tarkastelukulma yleensä koulutusala /toimiala
 - johtajat – rutiiniammatit tarkastelu lähestymistapana kiinnostava
 - kuinka paljon ammattirakenteen muutoksessa on vääjäämätöntä ja kuinka paljon yhteiskuntapoliittista valintaa
 - koulutuksella on merkitystä tulevan palkan määräytymisessä
 - korkeakouluihin hakeutumisen motivaatio ei ole kytköksissä pelkkiin palkkaodotuksiin
 - yksinkertaistaako ansiotulomalli tulevaisuutta?
 - korkeakoulujen koulutusjärjestelyt /koulutuksen keskeyttäminen
 - määrällisen ja laadullisen ennakkoinnin suhde
 - ammattien generalistiset / spesifit osaamistarpeet
 - tulevaisuuden tutkinnot:
 - tekniikan tutkinnot vrt. sosiaali- ja terveystieteiden vahvan profession tutkinnot
 - työelämän tarpeista lähtevät / työelämää muuttavat